

20/9
1916

საქართველო
საბჭოთაო

38/2
საქართველო სალიტერატურო ქართალი

პირა, 28 თებერვალი
№ 9—1916

ფასი
10 კ.

წელიწადი
მ ე ო თ ხ ე

მისამართი ხელის მოწერა 1916 წ. უფრ
თეატრი და ცხოვრება
(წელიწადი მეოთხე. (იხ. მკ-2 გვ.)

დებუთატი
კარლო ჩხეიძე
მისი ავადმყოფობის გამო

უკვე იბეჭდება
ვევლასთავის საჭირო და სასარგებლო წიგნი

უსსრ სოციალური ლეპსიკონი

ანუ ქართულს ენაში შემოსულ უცხო სიტყვათა ახსნა-განმარტება

შედგენილი იოსებ იმედაშვილის მიერ

გეორგიე შევსებულ-შესწორებული (პირველ გამოცემაზე ბევრად გადიდებული). წიგნში ახსნილ-განმარტებულია საშობ ათასამდე (60000), უცხო ენათაგან (ფრანგულ, ინგლისურ, ლათინურ და სხ.) შემოსული, სიტყვა და ანდაზა წიგნი შეიცავს ათას ექვსას სვეტამდე, მოზრდილი ზომისაა, აწყობილი იქნება ხალკორაუხის მთავრული და ჩვეულებმრავი ასოთი, ჩასმული ინგლისურ საუკეთესო კალენკორის ყდაში, მოოქოვილ-მოვარაყებულ ასო არშიებით შემკული. ვინც ისურებს, წიგნზე დაიბეჭდება მისი სახელგვარის პირველი ასოები.

ბელისმომწერთათვის გაგზავნილ ღირს ორი (2) მანათი (ფულის გადახდა შეღავათითა შეიძლება: ხელის მოწერის დროს 1 მან., დანარჩენი—წიგნი ამოსვლის ფასს ახალ ბელისმომწერთათვის 2 მან 50 კპა.)

ხელის მოწერა მიიღება: უკრ. "თეატრი და ცხოვრების" რედაქციაში „სორაპანის“ სტამბაში ფოსტით: Тифльсь. Ред. „Театри да Цховреба“ ос. Имедашвили.

1916 მიიღება ხელის მოწერა 1916

ყოველკვირეული სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო-სამხატვრო, საზოგადოებრივ შინაარსის სურათებშიანი უურნალო ილუმინირებული განყოფილებით, შარყებით და კარიკატურებით

წელიწადი
ამოსება

„თეატრი და ცხოვრება“

წელიწად
5 მან.
50 ს. ფ.
3 მან.

წელიწადი გამოცემისა ამოსებში
1916 წელსაც გამოვა

ჩვეულებმრავი სული, პროგრამით, უცვლელ ცნობილი რედაქციით, სახელმძღვანელო და ახალ-გაზრდა მწერალთა მონაწილეობით.

უურნალო პარტიათა ვარყევა, პროგრესული მიმართულების უურნალოში ხუთასამდე სურათი დაიბეჭდება

ფასი: წლიურად ისეც 5 მ., ნახევ. წლით—3 მ.; ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება. ხელის მოწერის დროს—2 მ. მისში—2 მ. ენკენისთვის 1 მ. ვინც მთელი წლის გადასახადს ამ თავეთვე შემოიტანს, ამა ქრისტეშობისთვის ნომრებიც გაეგზავნება.

ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანის“ სტამბაში (ბალათავის კუჩხ. № 1, ვორონცოვის პატარა ხიდის ყურში, მუხრან-ბატონის სხ.) იოსებ იმედაშვილთან დილით 9—2 ს. სდ. 5—7 ს. ფოსტით: Тифльсь, ред. „Театри да Цховреба“—Иос. Имедашвили.

ტელეფონი № 15—41. რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილის

წლიურად 5 მ., ნახევარ წლით 3 მ. ცალ-
კე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღობ
„სორაპან“ის სტამბაში. მისამართი: Тиф-
ლის, Ред. „Театри да Цховреба“ I. Име-
дашвили.

№ 9

38
1916

წლიურად
8 მ. ო. თხვ

ხელ-მოწერელი წერილები არ დაიბეჭდე-
ბა.—ხელთნაწერიანი საქირიებისამებრმოის
წორდება.—რედაქტორთან პირიპირ შეს-
ლაპარაკება შეიძლება „სორაპანის“ სტამბა-
სანტრაში—დღით 9—2 ს., საღამოთი
5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

დღევანდელი მომენტი შეთანხმებას გებრძანებს

228

როდესაც ჩვენს გაზეთებს გადაიკითხავთ,
დაგვიწყდებათ, რომ თქვენ დღევანდელ დღე-
სა სცხოვრობთ ~~ბაბილონის~~ გოდოლი წაბ-
მოგიდგებათ თვალ წინ.

არა თუ გამოუცდელია, უღვამა-ამწვანე-
ბული მწერლები, გამოცდილი, მრავალ კირს
გარდახდილი კი ისე სწერენ და ისე ეკამა-
თიანა ერთი მეორეს, თითქოს მშვილობა და
კუთა შორის სათნობა სუფევდეს ევროპაში.

თუ არა ვცდები, ოსმალები რომ კონსტანტი-
ნეს ქალაქს იღებდნენ, თვითონ ქალაქში სხო-
ლასტიკოსები ერთი მეორეს ეკამათებოდნენ:
რა უფრო აღრე ვაჩნდა ქათამი თუ ევერც-
ხია? სამშობლო რომ იღუპებოდა და, ჯერ
იმის ვადარჩენისათვის ფიქრი და ზრუნვა იყო
უპირველესად საქირო, ეს ამ დალოცვილებს
აღარ აგონდებოდათ.

განა იგივე სურათი არ არის ჩვენში?
ჩვენ ვართ მოწამე უდიდესი მოვლენის,
საშინელი სისხლის ღვრისა, როდესაც მთელი
სახელმწიფოების, მთელი ერების ბედიღბალი
სწყდება და იმის მაგიერათ, რომ გამოცდილ-
მა კუჟა-დინჯმა მწერლებმა გვისწავლონ, რო-
გორ უნდა მოვიქცეთ, რა გზას დავადგეთ,
როგორ უნდა დავუხვდეთ ამა თუ იმ მოსა-
ლოდელი შემთხვევებს და სხვ. და სხვ. ყვე-
ლა ვგაზა კრიაშვილს ჰპაძას და გაისმის ძვე-
ლებური დაუსრულებელი მხილება: ფედერა-

ლისტები სოციალისტები არ არიან, დასვლებს
სამშობლო არა სწამთ, „საქართველოლები“
თავად-აზნაურობის დამცველები არიან და სხვ.
და სხვ.

იმის მაგიერათ, რომ არა ჩვეულებრივ და
მეტათ სერიოზულ დროს გაისპოდეს ქართვე-
ლი ერის ხმა, ქართველ ერს გათვალისწინე-
ბული ჰქონდეს თვისი მისწრაფება, თვისი
სურვილები, თვისი საქირიებანი და ახლობე-
ლი მომავალი, უკიდურესი აზრთა აღრევა
ჩვენში.

ქართველი ხალხი კი დღას გულ-ხელ და-
კრეფილი და მისჩერებია თავის კუჟის მასწავ-
ლებლებს: ამა რა გზაზე დავაყენებენ ამის-
თანა დროსო, და რა ესმის?

ისევ ის—ძველის-ძველი დავა: ვინ უფრო
ნამდვილი სოციალისტია და ვინ უფრო უკე-
თისი დამცველია მშრომელი ხალხის ინტერე-
სებისა.

მეტყვიან, ეს ასეც უნდა იყოს: საცა
სხვა და სხვა კლასებია, მათ შორის ბრძოლა
და ეს ბრძოლა პრესაშიც იქნება უთუოთო.

მართალია, მაგრამ არის ხოლომე ისეთი
შემთხვევები ისტორიული ხასიათისა, როცა
მთელი დემოკრატისი, მთელი ერის ინტერე-
სები დროებით ბრძოლის შეჩერებას, მორიგე-
ბას, დროებით შეთანხმებას ითხოვს რაიმე
დიდი მიზნის მისაღწევათ.

ჩვენში ეს შეუძლებელია, ჩვენში ისეთი
ღრმა ორმოა პარტიათა შორის, რომ დროები-
თი მორიგებაც შეუძლებელიაო, მიპასუხებენ-
თუ რუსეთში შესაძლებელია, ჩვენ ვილა-

სი წითელი კოკი ვართ, ან ვის ვაჯობთ კუკით, სიბრძნით და გამჭირაობით?

როგორ მოხდა, რომ დიდ რუსეთში დიდ პლენარეს შეგრაზმელი პურიშკევიჩი ტაშს უკრავს? ნუ თუ პლენარეი დაწერდა ან გზა დაებნა?

ნეტავი ამისთანა დაბერებული და დაბნეული ჩვენშიაც ბევრი ამაჲფა.

პურიშკევიჩის ტაში პლენარეის დიდი ღირებება დღევანდელ ისტორიულ მომენტში.

ჩვეულებრივ დროს რომ პურიშკევიჩს პლენარეისათვის ტაში დაუკრა, ეს იქნებოდა უკანასკნელისათვის დიდი სირცხვილი, დღევანდელს პირობებში კი ის ტაში პლენარეის სიბრძნესა და გამჭირაობას ჰმოწმობს: მან დაიფიწყა დროებით მტრობა, ბრძოლა, როდესაც სამშობლო დიდ საფრთხეში დაინახა, და უკიდურეს შეგრაზმელთანაც გამონახა საერთო სიტყვები, საერთო გრძნობა, საერთო საქმე.

ჩვენში კი ვერაფერს ამის მსგავსს ვერა ვხედავთ და რას ნიშნავს ეს? მხოლოდ იმას, რომ ჩვენ სიბრძნეც გვაკლია, წინდახედულობაც, შორსმჭვრეტელობაც და ქვეყნის სიყვარულიც.

სხვა და სხვა პარტიებსა და ჯგუფებს რასაკვირველია სხვა და სხვა მიზანი და მისწრაფება აქვთ, მაგრამ მთელ ქართველ ხალხს, ქართველ დემოკრატის ერთი მისწრაფება აქვს: მას უნდა უყუთესი მერმისი მოიპოვოს, უკეთ იცხოვროს ხვალ ვიდრე დღესაც ცხოვრობს.

და თუ დღევანდელი დღით ვერ ისარგებლა მან, თუ ასეთი დიდი მოვლენა ხელიდან გაუშვა და თვისი ცხოვრების მოსაწყვრიგებლათ არ იზრუნა, ხვალ უკვე გვიან იქნება.

დღევანდელ დღეს ქართველ ხალხს ერთი გრძნობა, ერთი სურვილი და ერთი მისწრაფება ვინ უნდა შეამუშავებოის, თუ არა ისევე ჩვენმა მოწინავე პირებმა, ჩვენმა მოღვაწეებმა, მწერლებმა და პრესამ?

ისეთ ხანაში ვცხოვრობთ, რომ ვინ საღ დაეცემა, ვინ საღ ამოდლდება, არავინ არ იცის. ქართველმა ხალხმა უნდა იცოდეს, რა

მოსთხოვოს მან ბედს, როცა ბედი მას გაუღიმებს და ის მზათ უნდა იყოს ყოველ გვარი შემთხვევისათვის, რომ თვისი მოთხოვნილება მტკიცეთ წამოაყენოს. მერე ვინ უნდა შეამუშავებოის, ვინ უნდა გაურკვეოს, ვინ უნდა წამოაყენებოის მას ეს მოთხოვნილება შემთხვევის დროს, თუ არა ისევე ჩვენმა მოწინავე პირებმა, ჩვენმა პრესამ?

კმათისა და კინკლაობის დრო იყო, კიდევ მოვა, დღევანდელი დღე კი სხვა საქმეს ითხოვს ჩვენი პრესისგან და თუ მან თვისი დანიშნულება, თვისი მოვალეობა მთელი ერის წინაშე ვერ შეასრულა, ეს იქნება საშვილის-შვილო ცოდვა, საშვილიშვილო დანაშაული.

ვ. კ. მჭედლი

დ მ ე რ თ ი

ახალგაზდა ქალი ტაძრის კარებთან იღვავა და ლოცულობდა.

გარშემო მშუბრი იშლებოდა.. არავინ იყო.

— „ვინც სიყვარული და სასოება დაჰკარავს, მკვდრად ირჩება.“

— „ვინც თავი თვისი ვერა ჰპოვა, ბედნიერებას ვერ იხილავს.“

— „მადლი ის არის, რომ სიმათლით იცხოვრო...“

თითქოს ზეციდან მოისმოდა ეს ხმები და დაყრუბულ ტაძრის შიგნით ლოცვად იკმეოდა; თითქოს ჯვარცმულ იესოს წინ წმინდანსათლები ენთო და ანგელოსნი გალობდნენ.

ახალგაზდა ქალი ტაძრის კარებთან იღვავა და ლოცულობდა..

— „ვისაც სული სძაგს, ის ხორციელად ჰყარს ვით მშოვარი.“

— „ვისაც ჰეშმარტება უყვარს — უნდა ეძიოს.“

— „კეთილი კაცი ის არის, ვინც სხვაში სიკეთეს დაემებს.“

ირგვლივ გლოვის ზარითი გაისმოდა ეს იღუმელი ღაღადისი და მშუბრის სურნელოვანი ნიაფი შორს, შორს, იტაცებდა სოფლიდან სოფლად.. სულიერსა და უსულოს ყველას ესმოდა.

ხალხის წარმომადგენელი

კარლო ჩხეიძე მსახურისა და თავის მოვალეობის შესრულებას დაბრუნებულეს.

ღმის სიბნელით შეჭურბული ვარდ-ყვავილები, თითქოს, სამით ილიმბოდენ, დილას მოვლოდენ.

ახალგაზდა ქალი ტაძრის კარებთან იღვა და ლოცულობდა...

— ამიტუტვე, რომ მიტოვება ისწავლონ.

— შეიყვარე, რადგან ადამიანი სიყვარულის ღირსია.

— იწამე სიკაცხელ და სიკვდილი გაგაშორდება...»

ქალი შეერთა: თავი მაღლა ასწია და თვალები აებთო.

— ღმერთო!..ღმერთო!..— შეჭკივლა მან.

„ღმერთი! ღმერთი!“ შრილობა გაიმეორეს გაზაფხულის ფოთლებმა. ცელქმა ნაივმა ყვავილებს ჩამოუბრინა და განთიადი ახარა...

ახალგაზდა ქალი ტაძარს მოშორდა და სახლისკენ გაეშურა: მიდიოდა და ხედავდა, რომ მზე თანდათან ამოდებდა...

ღარია ახვლედიანისა

„Memento mori“

ბორცვებიან ნაპირიდან მისცურავს პატარა ნავი მობობოქრე ზღვის შორეულ ტალღებში.

მისიარლებს ნავი შჩქეფარე ტალღათა შორის... ის თითქმის ტალღად გადაქცეულა, ისე ევლება თავზე მაცდურ აქოჩრილ ტალღებს...

მისცურავს ნავი და ეთხოვება იგი შორეულს ნაპირებს... მიწას... ეთხოვება მის მშვენიერ ამწვანებულ მდგლოებს, მის შედი-

ღურ მთებსა და დაფიქრებულ ტყეებს, მოჩრიალე ნაქადულებს და დინჯად მსრბოლ მდინარეებს... ყველაფერს სტოვებს ნავი... ყველაფერი ეთხოვება მას... ხოლო ვერ სცილდება მას, ნაპირებისაგან განშორებულს, საღამოს სუნთქვა—ცელქი ნაივი და თითქო ძილში, თითქოს სიზმარში ჩასურჩულებს გულად მებზავურებს:

— გასსოფდეთ სიკვდილი!..

ტკბილად მღერის წალკოტზე ბუნების შვილი.

მისი ხმათა ბგერა ატკობს ყოველივე არსს და უსმენენ ისინი მონარარე ხმებს, ვით გველი სალამურის კენესას... ამ სიმღერაშიაც ისმის მწარე კენესა გულისა... დარდი და ვარაზი მიწის შვილებისა... და ნაღვლიანად იტკირება ყოველივე. ცხოველთა და ადამიანთ შორევიათ რალაც სვედა... ტყესაც მიმედ დაუხრია თავისი მწვანე ქოჩრიათი თავი ყველა სველით შეუპყრია მომღერალის ჯადოსნურ სიმღერას, ხოლო ამ სიმღერის აკორდებში გამოსიმის ორის სიტყვა, რომელსაც ვერასოდეს ვერ იგონებებს ადამიანი:

— გასსოფდეს სიკვდილი... გასსოფდეს!..

როდესაც გაცივდება პირველი კოცნა შეყვარებულთა, როდესაც ბედნიერების „ლურჯი ჩიტო“ უკვე დაქერილი ჰყავთ, როდესაც სიყვარულის ნახ ფრთებით ისინი ფრენენ საოცნებო ქვეყანაში და ბედნიერების და ნეტარების ჰიმნსა ქმნიან—მათ სიტყვასა და მღერის სწამლავს იგივე ხმები; იგივე სიტყვები არღვევს სიყვარულით შექმნილ პარმონის:

— გასსოფდეს სიკვდილი!

როდესაც სამარადისო მზე ნელნელა აშორებს ოქროს სხივებს საყვარელ დედა-მიწას, როდესაც საიდუმლო ბონდი მოიცავს მიწის სივრცეს და შავი ღამე სუღარასავით გადღეფარება მთელეზარე მიწას—მაშინაც ნელი სიო ძილს უფრთხობს დაღლილ ქვეყანას და ჩახაბხის დაქრებით:

— გასსოფდეს, გასსოფდეს სიკვდილი!..

როდესაც აყვავებულ-ამწვანებული ბუნე-

ბა ლაღობს და ნეტარობს, როდესაც ყოველი არსი მაღლობითა და დიდებით იხსენიებს სახელს მიუწოდომელ უხილავისას, როდესაც ყოველივე თავდავიწყებით დასწაფებია დაუშრეტელს ნექტარს სიცოცხლისას,—ელვის სისწრაფით დიდელს მთელს სამყაროს გველის სისინის მსგავსი ხმა:

— გახსოვდეს სიკვდილი, გახსოვდეს!..

როდესაც ადამიანს პირველად თვალები აებილება, როდესაც შორეულ, უცხო და გამოუცნობ ქვეყნიდან შემოვლამის ის ფეხს ამა ცხოვრების ბუქსა, როდესაც მას ნეტარებისა და სიამოვნების თვლით შეგუებრებ მშობლები და ახლობელი, ავედრებენ მას უხილავს და უსურვებენ დღეგრძელობას,—არც მას შორდება ეს საიდუმლო ხმები... პირველი ხმა რომელიც შემოესმის მას ამა ქვეყნად, არის ის საშინელი სიტყვები... და სტირის, სტირის ნორჩი ადამიანი... ჰგოდებს, რომ სიცოცხლის კარგითანვე მხვდება მის საშინელი აჩრდილი, და ჯოჯოხეთური ღმილით ჩასჩურჩულებს მას:

— გახსოვდეს სიკვდილი!..

ფართო და ლამიანა ქვეყანა... მშვენიერი და წარმატვია ცხოვრება! მაგრამ, ვით შხის სითბო-სინათლეს ასუსტებს ზეცათ გაკრული შავი ღრუბელი, ვით ცივი ზამთარი აღუნებს და ანელებს გულის ძეგრას ბუნებისას, ასე ანელებს და ასუსტებს აღსა და სილამაზეს ცხოვრებისას ეს ძახილი... და ევლება გარს საშინელი ხმები ტანჯულ მიწას და ისმის კიდით კიდმდე ერთი ხმა:

— გახსოვდეთ, გახსოვდეთ სიკვდილი!.. „Memento mori“.

6. მიწიშვილი

ჰ ა რ ი ს კ ა ც ი

III

(დასურათბატებული ლ. გულიაშვილის მიერ)

(დასასრული იხ. „თ. და ც.“ № 8)

ვანო სიღარიბეში ამოზარდეს მისმა მშობლებმა. სამეურნეო ცოდნა მიაღებინეს. ვა-

ნოამც გამოიყენა ის და თავისი ხრიკი ეზო ბაღად აქცია: ვაზი, ხეხილი, რა გინდა მის ეზოში არ იყო. მეზობლებსაც კარგი მაგალითი მისცა თვისი შრომით, ესმარებოდა, ასწავლიდა. იგი ყველასათვის საყვარელი კაცი შეიქნა. ფაცბის მაგიერ ოდა დაღვა, ცოლი შეერთო, კარგად ცხოვრობდა, რომ ომს არ მოესწროა...

— ნუ გეშინიათ, ღმერთი დიდია,—ანუ გეშებდენ მეზობლები ივანეს მშობლებს. უკანასკნელნიც მთელ იმედს ღმერთზე ამყარებდნენ. მართა ჩოკიეთი ევედრებოდა სასოღეთის მშობელს შვილის სიცოცხლეს.

— მისძინე, ღვთის მშობელო, ნუ წამართმევ, გადამირჩინე, მომავარე შვილი... კი შეგიძლია, ის არის ჩენი მარჩენალი, ნუ დაგეყრი ოხრათ.— თვალცრემლიანი ლოცულობდა დილა-საღამოს. ეკლესიაში დადიოდა, სანთლებს უნთებდა ღვთის მშობლის ხატს— ევედრებოდა. მღვდელსაც კი მისცა საწირავი და აწირავია.

ვანო კი მამაკურად იბრძოდა მტერთან მთელი დღეობით... საღამოზე მოღლილ-მოქანცულს, უქმელ-უხემელს, ტანზე გაუხვდელს, საღ არ ეძინა... ასე იყო ის მთელი კვირა „პოზიციაზე“, მაგრამ ბოლო დროს მტერი ჩენის ჯარს მაგრად ეკვეთა, შემოუტია, ვანოამც დასჭყვილა და მტრის ბანაკში გადაერია... დიდხანს იბრძოდა იგი თავგანწირვით, ვითარცა ლომი, მაგრამ უეცრად მისი შავი თმა სისხლმა შევლბა... დარეტიანდა და იქვე წაიქცა. „მიშველეთ“—ო დაიღრიალა, მარა ამ დროს მისთვის არავის ეცალა. შველისა აცვლად მეომარები მის სხეულზე ფეხს აბიჯებდნენ და ყიჟინით გადადიოდნენ... დაქრილთ ბღავილი იმთ ნანინდ ეყურებოდათ... ასე გასტანა საღამომის.

შხის ჩასვლის შემდეგ შესწყდა ზარბაზნების ქექა-ქუხილი... გამეფდა ღამე უკუნეთი; მთვარე არა სჩანს, თითქოს მობებრდა ცქერა ამღვნი საშინელების, ტატნობს მოსწყუდა სამუღამით და დიკარგა... ისმის გოდება დაქრილების, გულშემზარავი ღმუილი, კვენსა... „წყალი... მიშველეთ... წყალი...“— იხიბის ვანო, მაგრამ წყლის მიმწოდებელი

არაინ არის... ამგვარ ტანჯვაში მიიტანა სულ დიდიმდი. ზოგი მოკვდა, და ზოგი ისევ ებრძოდა ტანჯულ სიცოცხლეს.

გათენდა დილა, მზეც ამოვიდა და თავისებურად იწყო ცელქი ციმციმი, თითქოს დასციონდა გულ-განგვირულ ლომებრ ვაქაცებს და ამ ლომილით ეუბნებოდა: „აუგუნურებო! რას ჩადიხარ, როდის მოხვალთ გონს?... მძებე მძებე ხოცავთ, არ გრცხვენიათ... ვაი სირცხვილო... მე მაინც გათავობთ, მებრალეებით, ჩემო შვილებო...“ და მზეც უხვად ჰფენს თვის მადლიან სხივებს დაქრილ მეომრებს და სისხლში მისვრილთ, რამაც კიდევ უფრო გამოაფხიზლა დაქრილები და გავცხოველა ყოფნის სურვილი... მოაგონა სახლი, კარი, მშობლები და წვრილი ცოლშვილი... და დაქრილთ ხროვა კიდევ უფრო ახმაურდა... აკუნესდა ველი...

სანიტარებაც გამოჩნდნენ მიღმა; კრეფენ დაქრილებს, ვისაც კი მორჩენის ნიშანწყალს ბატყობენ. ბოლოს ვანოსაც მოუახლოვეს.

— ამიმიე ჭრილობა ჰქონია თავში, არ მორჩება... შავი ლაქი წასცხეთ მავ დაქრილს, — უთხრა ექიმმა ვანოს შესახებ იქ მდგომ სანიტარს და შემდეგ დაქრილს დაუწყო სინჯვა.

— არ მოვკვდები... არ დამტოვოთ... არ წამცხოთ ლაქი... — დაღეროჯა სანიტარს დაქრილი ვანო. ისიც შეჩერდა.

— „წავიღოთ, იქნება მორჩეს“, ჩუმად წარმოსთქვეს სანიტარებმა და სისხლში მისვრილი ჯარის კაცი, საკაცებე ფრთხილათ დაუდევს, რომ ამ დროს იქვე გვერდზე უეცრად თოფმა დაიგრაილა... ყველა შეკრთა; მტერი

არ ჩანდა, მომაკვდავი ექიმი კი მკვდრებს შეუერთდა... დაქრილ ჯარის კაცს მოეკლა იგი შავი ლაქის ძალად წანმისთვის...

IV

— ვანოს ამბავი რა იცი, მართა?

— წერილი თუ გაქვს ვანოსაგან, რას იწერებ? — ბოლო დროს რაღაც გაახშირეს ქალებმა კითხვა.

— არ ვიცი, შვილო... თვეზე მეტია მისი ამბავი არ გამოვიდა... ვი მის დედას, თუ რამე უქირს... — თვალ-ცრემლიანი, შიშით მოცული უპასუხებდა მართა სუყველას. პისტი კი გაშტერებით შესტკეროდა ახალ მოსულებს...

— ალბათ ტყვეთ არის, რის გეზინია, გულს ნუ გაიტყბთ... — ეუბნებოდნენ და პირს არიდებდნენ მათ მეზობლები...

მარა როდესაც ვანოს წერილმა თითქმის ორი თვეც დაგვიანა, მაშინ გრიგოლმა სოფლის მწერალს დებეშა დააწერინა და გაგზავნა სადაც ჯერ იყო, რომლის პასუხმა მისი დაცვა გრიგოლის ოჯახს:

„ვანუა გრიგოლის ძე შრომისაშვილი თავში დაიჭრა თათრის სასლვარზე და აპერაციის დროს გარდაიცვალა.“

ამ ამბის შემდეგ თუ რა მოხდა იმათ ოჯახში, მისი აწერა არ ძალმიძს... დღე, მკითხველმა წარმოიდგინოს და ნუგუშის სიტყვა მანვე უთხრას ვანოს ქვრივ-ობლებს, მობუც დედ-მამას...

ვანოს ცხედარი ორი თვის შემდეგ გურიას ჩამოასვენეს...
ს. რემონიძე

კინემატოგრაფი და თეატრი

ამ ბოლო დროს იმდენად გაფართოვდა და უსახდლოდ გაგრძელდა კინემატოგრაფი, ისეთი იქრა და მამართულება მიიღო, რამ არ შეგვიძლიან ამ განსაცდრ მოვლენას ეურადლება არ მივატყობთ. „კინემატოგრაფი!“ — სულ ეს აკერიათ ახლა პირზე. ეს გაუხდათ ცხოვრების სარკე, ცხოვრების გამოშახველი. სწორად შეხედებით იმ გვარ აღაშინებს, რამჟღინიე კინემატოგრაფს ცმდინ სწვეენ, აღადებენ და აღმთოებენ. ეს კადევ ცოტა! ბევრს მათგანს კინემატოგრაფი — სელოენებად მისწინა: იგია ის ახალი სელოე-

ნებს, რომელიც თვტრს შუქარს უქადის, დამ-
სობას, განადგურებას უზარებს!

დაე. ეს ზარი, ეს შეხედულობა შერჩეთ
მათ. ეოველ ადამიანს თავისი მისწრაფება, თავისი
მიზანი აქვს, თავისი სამილოცველო, ასე
ვთქვათ, თავისი წმინდა-წმიდა. მაგრამ ჩვენი
მწუხარება ამში როდა. ჩვენი გოდება მხოლოდ
ის არის, თუ შეცდომას, სიხედაღეს სდამდის
მიჭყუნს ადამიანი... გაუგებრობაში იქამდე შე-
ტობინს ადამიანს ტალახში, რომ ფეხს უტრამო-
უდას და მერ ლ ჭაობში ცოდელობის. კინემატო-
გრაფიისადმი გარტება, მისი მოწონება და მის-
გან სუფიერი სისრდას დაპაუოფილება ნათლად
დასამტკიცებელია, თუ თანამედროვე, კერძო-
დებულ კულტურულ ხადს როგორ გემოიფება
ჭეობის.

კინემატოგრაფი—ეს არის გარუფნილი ბე-
მოიგება, რომელიც სრულად უხშობს ადამიანს
ნამდილ სულეერ სისრდას და უქრობს ესთე-
ტორ მითხიფილებას.

რად არის კინემატოგრაფი გარუფნილი
ტემოიგებოთ? — ვიცი ბევრი შეტეპიბითება. —
იმიტომ, რომ კინემატოგრაფს არ შეუძლიან,
თუ ნამდილი ესთეტი ხართ, თქვენი ესთეტიკური
მითხიფილება დაპაუოფიდილას; არ შეუძლიან
იმიტომ, რომ თქვენ იქ ხედავთ სიყალბეს და
არა ბუნებრივობას; თქვენ ხედავთ სიტლანქეს და
არა სინაზეს; თქვენ ხედავთ დასახინჯებულ სუ-
რათებს, რომელსაც არ შეუძლიან თქვენი ცხოვ-
რების სინამდილის გამოხატვა, რადგან იგი არ
არის ორიგინალი, არ არის ცოცხალი სურათი. უსუ-
ლო ტილოზე ნაჩვენებო უსულო სურათი თქვენსე-
ვერ მიახდენს შთაბეჭდილებას, ვერ მიახდენს
იმიტომ, რომ სიცილზე არა სჩქეფს თქვენს წინ.
თქვენს წინ არ არის ნამდილი მისხიობი — შე-
მაქმედა, არ არის მისი გულწრფელი გონდა,
ვერ ხედავთ მის სულიერ თითოღვას, ვერა ხე-
დავთ მის ემოციას, რადგან შილად იკარებებს
მისი ზათეტიკური მდილარება და იმიტომაც თქვენს
ნებისყოფისაც ვერ ააწივთებს.

მაგრამ იქნება ზოგჯერ თუბა ვეიბისან,
რომ კინემატოგრაფი—ეოველივე ამის ზღასტო-
კით გადმოგვემს, სხადც უსიტეეობის გამო
დრამატიზმი ზღასტოკის სსეუ მიიღო და ზან-
ტომიმიან წყალობით ნათლად გადმოგვემს ცხოვ-
რების სურათსო?

ამ გვარი აზრი ნამდილია ასურდა. ნუ
თუ ადამიანს ისე დახეშო გონება, ისე დაუბნე-
და თვალთა სინათლე, რომ გვედარაფერი გაურ-
ჩევია? ზღასტოკა და კინემატოგრაფი? დმურ-
თი ჩემო! ზღასტოკას რ უნდა კინემატოგრაფი-
თან? ან კიდეც ზანტომიმა—ეს დიადი სელფი-
ნება, აქ რა მოსატანა? მივედრ სურათს სდა აქვს
ან ზღასტოკა ან ზანტომიმა? მერ რა შეადგენს
ზღასტოკიას და ზანტომიმის სუფს და სისრ-
დას, თუ არა ისევე მეზნებასე სიცილზე, ისე-
ვე ვნებათა-დეფა, ისევე ემოციას ვინ მისცა ეს
თვისება კინემატოგრაფს, მის უსიცილყო სუ-
რათებს? იქ, სხადც არ არის სულადტურული მო-
სახულობა, სხადც არ არის ელასტორობა და
მონუმენტალობა, სხადც არ არის სილამაზე და
სიმეფიერი, იქ ზღასტოკაცე მეტა დაზარკაი.
დასამტკიცებლად მოვიფიხნთ მაგალითს. აბა, და-
აგვირდით, როდესაც კინემატოგრაფში სურათს
სტეგრეტ. შიღის ადამიანი, როგორც სდაცა
ფეხებს, ან ხელებს როგორ იქნეს?! ეოვლად
შეუძლებელია ასეთი ავტომატური ადამიანის სი-
არული, მისხარა-მოხერა თქვენ ბუნებრივი ბე-
ეწით. თუნდა სახის გამომეტეეეელობა! სდა არის
აქ მიიიაც? ეს ხომ სახის დაზარსჯვა, სახის წყა-
ლებას! განა ადამიანს ასე უნდა შეეცდებება სს-
ე ან სისარული არის მწუხარების დროს? შეუ-
ძლებელია ნორმალურმა ადამიანმა მწუხარების
დროს ეიუსავით თვალში ისე გადმოიაროს, რომ
შეგზაროთ. ადამიანის სულისეეეეობა როდა
შესაზარი, შეისარწმუნებელი? იგი მივიდა და
წინარი. ადამიანის ტანყვა-წყამბა ჩვენ კულს თუ-
თქვის, ჩვენი სული სველით იმსჯელებას! ატრე-
ვე არა ბუნებრივია მისი სისარულია გადმოგემაგ,
ვერა ვხედავთ სისარულის მეტეეეეებებს, არ არის
ჭარბონა!

ჩვენ ვნახით და ვწუხთ, რომ ამ ბოლო
დროს, კინემატოგრაფში თავისი დიადი ჭეობი-
რანობით სისხელ-კანთქმული მისხიობის ნათობას,
რაც არ შეიძლება სახიფათო არ იუოს მათი
ხელოვნებისათვის. ეს მით უფრო სამწუხარო მოე-
ლენას, რომ მისხიობი ჭეარკავს ნამდილ თავის
როლს. ჭეორარის წყალობით იგი მეღბომენს
ეი არა, მიმართს მისსახესურე ხდება, ხელოვ-
ნი-მისტერო—ამში სრულად იმდილიება და
ჩვენ წინ გამოდის უბრალო ხელოსანი.

მკერამ ზენ გერწამს, რომ ამას ბოლო მო-
ეღება. ნამდვილ მსახიობ-სელოვანს მოსწუროდ-
ბა ნამდვილი სელოვანება, შეიგნებს თავის შეც-
დომას, თავის თავის დამცინებას და ისევე წმინ-
და სელოვანებას მიჰმართავს. გეინახავს უდიდესი
მსოფლიო მსახიობანი სარბა ბერნარდი, მუნენი სი-
უღლი, კამონი, ორლენევი და სხვა, მკერამ ვერ
ვიტყვით, რომ ჩვენ მათი შემოქმედება გერან-
ხოს, რადგან უკუღა მათგანი ეგრანზე მხოლოდ
თავიანთივე აზრდილები არიან. მაგალითად, ვი-
საც ორლენევი უნახავს სენანზე, დონტოპევის
რდანაშუღსა და სანჯუღში, რისკოლინკოვის
როლში, და ამავე როლში შემდეგ გერანზე, დი-
დებუღი მსახიობი უკუკუღად კლოუზხდ შეიცე-
ლება მუჟურბელ-ესიეტის თვადში.

აი, ასეთია ეს ახალი მთავარი ილი სელოვ-
ანება, რომელიც ნამდვილ სელოვანებს მივიგლ-
სა სცხებს და სრულიად აქრობს. სად არის აქ სე-
ლოვანება? ან კინემატოგრაფის სელოვანებად მომ-
ნათვლელთ ესმით, თუ რა არის სელოვანება? ზენ
გადკვით ვიტყვით რომ: სრულიად არა! თუ სე-
ლოვანება რა დარბა, ან რა სახისა მისი მის-
წრებება, მისი დანაშუღება, ზენ არ შეუდბე-
იით ახლა მის კამოციტემს, რადგან ეს ძალიან
შორს წაგეოვანს და ამაზე ცალკე გეგებება ლა-
ხარბა, ახლა კი ვიტყვით მხოლოდ: იქ, სე-

დაც არ არის შემოქმედება, სადაც არ არის აზრ-
თა სუღა, სადაც არ არის მსატურული ფენტა-
ზია, სადაც არ არსებობს ადამიანის სულიერი
საზრდოს წეროვანი ღრთლვა მისწრებება—იქ
არ არის ხელოვნება. საერთოდ ებიტეტი „სე-
ლოვანება“ ბუერს უღებად აქვს წარმოდგენილი.
ბუერს სრულიად არ ესმის ამ სიტუციის სრული
მნიშვნელობა. ბუერი უდგილოდ სმარობს მას,
თითქო ეოველი საგანი სელოვანების ნაკვით იფოს;
სმარად სელოვანებას ხელოსნობაში ურევენ, ეს
მ.შინ, რადესაც სელოვანება სრულიად განუენ-
ბული, ამტრატული ცნებაა!—სელოვანება—ეს
კანობრიობის იღაქადის მსახზრდობეულია და მი-
სი ასე ადვილად ხსენება, ხელის წამოკვრა სი-
წმინდეს შეურაცხეოფა ექნება. ის, რაც სელოვ-
ანების თვისებას შეადგენს, კინემატოგრაფს არა
აქვს. იგი ტუნხიკური განვითარებაა; ისიც მხო-
ლოდ მისი ჩინების მიერ მოგონილი
და არა შექმნილი. ამას გარდა, სელოვანება თა-
ვისებური ორიგინალი არის, იგი თავისუფალი
დარბა, კინემატოგრაფი კი ფოკუსსა შენებუ-
ლი, შექნიზმზე დამურბული. და რაც უფრო
საჭიროა, კინემატოგრაფს არა აქვს თავისი შე-
მოქმედება, რაც სელოვანების უზირველეს სულს
შეადგენს. შეუღიან თუ არა კინემატოგრაფს
თეატრის ადგილი დაიჭიროს? ამაზე შემდეგ.

ვ. გარბიცი

ყ ვ ა ვ ი ლ ე ბ ი

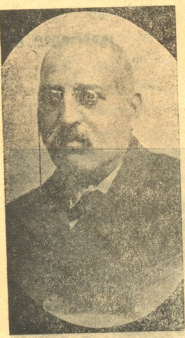
რ ა დ ე

ის მთის გრებლის ერთხელ კიდევ დაეკონა დატინებით,
შემდეგ... შემდეგ... საღვთო გზებით
შემოველო აღვისა ტანს,
მერე მოსწყდა ბროლის ტატანს,
ზეციის პერანგს მოსწყდა ღილი
და გარდასვლის სიძღერებში
ღანდა, ღანდა მზის სიცილი...

იყო... გაპქრა...
სიზმარივით ეს ლეგენდა დამახსოვდა:
აბრეშუმის ფერად ძაფით
ერთხელ იგი ბაღჩას ქსოვდა...
ერთხელ ისიც იცინოდა
აღნებოდა ველს სიმღერად...
ახლა გაპქრა... გაპქრა მზე...

რად?
რად?

გ. ლეონიძე

† გ. ჩიმიშკიანი

მსახიობი, სომხური თეატრის დამ-
ფუძნებელთაგანი, თბ. დრამ. პირვე-
ლი დასის შემდგენი და პეპოს პირ-
ველი განმსახივრებელი. ქართული
სცენის წინაშეც დეაწლი მიუძღვის.
გარდ. პეტროგრაზს ქრ სტემობ.

ბ ე მ ლ ა მ ე შ ი

პრაბ. ლად. ქარცივაძე
სოფლის მასწავლებელი იყო, შე-
გნებულნი მუშაკი. აზრუბთან
ბრძოლაში დაიჭრა თებერ. 3,
გარდ. 4. ოზურგეთს მოასვენ.

სული კენესის... ვიტანჯები... მხოთავს, მშხამავს ღამე ბნელი,
ოქროს სხივის შუქს დავსტირი და დავდივარ მზის მძებნელი;
დავდივარ და მას ვუყვივი, თან ვაფლერებ ქნარის სიმებს,—
ქნარს ვაკენესებ, ვარსკვლავს ვუმღერ, ცის სიღრმეში რომ ციმციმებს,
კიკლუცს ვუმღერ, ვეხვეწები გაშუქებას ჩემი გზისა,
ვევდერები და შევსძახი—ხომ არ იცის რამე მზისა:
რად ჩამოსწყდა ცის კამარას, რად დავგებურა ასე ბნელით,
სად ჩაუშვა, დაიძალა, ვის ახარებს იქ ნათელით?
მაგრამ ვარსკვლავს, ცის მარგალიტს, როდი ესმის ჩემი გლოვა,
ალარ ესმის, არ მიღიმის, და დამცინის მნათობთ გროვა...

და დავდივარ სევლით სავსე უგზო-უკვლოდ ტყეს და ველსა,
კვლავ ვუყვივი და ვიმედობ—ველირები სასურველსა.
არ დავსტოვებ დაუვლელსა არც უფსკრულსა და არცა კლდეს,
მწვერვალს ვეტყვი სწრაფლ განათლდეს, თუ რომ სორით მზე ამაღლდ
ნამის წვეთებს დავაბარებ მათ მოსტაცონ მნათობს სხივი
და მიაშხონ, აელვარდენ, აპრილდენ, ვითა მძივი...
ზღვის ჩაყვივითავე აქაფებულს და დავივლი მის უფსკრულსა,
დავამარცხებ, მზეს წაფართმევ ზღვის ბორბოტ სულს წყეულ-კრულსა.
რა ვიტანჯო, დავიქანცო და გამისკდეს წყლული გული—
არ დავდგები მე უმზეოდ—კვლავ ვიხილავ წამებული.

სული კენესის... ველარ ვითმენ... ვაი... მხოთავს ღამე ბნელი,
და დავსტირი ოქროს სხივებს, მთებში ვყვივი მზის მძებნელი.

გაბრიელ გოგუაძე

ოჰ, იხსო, იხსო!

„არა კაცი ჰქლა, არა იქურდო,
არ იმრუშოვო!“ იტყოდი ესე.
ლდეს ყველა ჰხდება, მაგრამ ვინ იცის
იქნებ არ იქმნეს შემდეგში ესე.
იქნებ ოდესმე 'მენშა მოძღვრებამ
გათბოს კაცთა გული, გონება
და, მოსპოს მტრობა, და მოსპოს შური,
მოსპოს ღვრა სისხლის, ჩაგვრა, მონება...

ახალგაზდა მგოსნება
გლაქტიონ ტაბიძე და გ. ქუჩიშვილი
ყვირილაში 1916 წ. გამართულ სალიტერატურო სა-
ლაშობის გამართვის დროს მხატ. ს. გოლაძის მიერ
გადაღებული.

პ. ოდიშელი

* *

ნავისადგურიდან ავწყვიტე ნავი
და გავიტაცე მღვლეარე ზღვაზე;
სასტიკე სტიქიონს მოვხვიე მკლავი,
ვფრინავ და ვმღერი ტალღათა ხმაზე.

ზვიადო ზღვაო! შენა ხარ ჩემი
მშფოთვარე სულის გამოსახველი;
შენ მომანიჭე ქვეყნად სიკოცხლე
და დაღუპვასაც შენგანვე ველი.
გ. ქუნიშვილი

ხ ე ლ ო ს ა ნ ი

ხელოსანო, შენ ბრძენი ხარ:
არაფრისგან რამის მქმნელი,
ფეხს აიდგავს, სულს ჩაიდგავს
რა ლითონსაც ახლო ხელი.
შენ ძალა ხარ მსოფლიოსი,
ყოველივე შენა გმონებს,—
შენი ნაქსოვ-ძოწვეულით
სატრფო სატრფოს თავს აწონებს.
ხელოვნური სილამაზე
შენგნით არის მოწყობილი,
მუქთად მყოფნი მით ხარობენ,
შენ კი არ გაქვს, ძმაო, წილი.
შენ ლომი ხარ უძლეველი:
რკინას გრეხავ, ვითარც წრელსა,
შენ უკეთებ მიწის მუშას
სახნის-საკვეთს, ნამგალ-ცელსა.
ის გმირთ-გმირიც მიწას ებრძვის,
მარჯვეთ გააქვს გუთნის კვალი...
არ უკრთება სეტყვა-გვალვის,
ცის ქვეშ მოჰყავს მოსავლი,
რომ თვით გაძღეს, სხვაც გააძღოს—
აი მისი წმიდა ვალი.
გაუმარჯოს ამგვარ მშრომელს,
ღმერთმა მისცეს მკლავში ძალი...
შენი ცოდნა—მისი ღონე
ერთად არის მოსახმარი.
შეკავშირდით წმინდის გრძნობით,
აყუყუეთ მთა და ბარი...
თქვენი თქვენვე მოიხმარეთ,
თქვენ გაკუთვნით ფეიცავ ღმერთსა
ცის და მიწის დამფუძნებელს,
მთელი ქვეყნის შემფერ-სა...

ხელოსანო, სახლს რომ აგებ,
ზედ რომ ხატავ მარჯვე ხელსა,
სიმაგრისა გულისათვის
ხომ ძირში ჰყრი საძირკველსა?!—
შენც ეგრე ხარ სამყაროსთვის:
სიმაგრე და მკვიდრი ბურჯი,—
ფრთა გაშალე, დასძარ ენა,
ნუ ხარ უტყვი, ნუ ხარ მუნჯი!,
გაიტანე მაშვრალთ დროშა,
ღვთიურ ხელით ნაქსოვარი,
თან დასძახე: გაუმარჯოს
ვის მკერღზეც სჩქეფს ოგლის ღვარი...
გ. შინატყელი

ილიკო ქურბული

უკრავს ხელით სატარებელ ფისგარმონზე

მოხეტიალე მუსიკოსი *)

შეუძლიან, თუ არა, ხალხს დიდებულ
მუსიკოსთა ხელოვნების შეფასება-შეცნობა?
მინდოდა ეს კითხვა გამომეცნო და დიად
მუსიკალურ განძის ღარიბ ხალხთან გადატანა
და ჩვენება-მოსმენა განვიზრახე. და ავირჩიე
გზა, რომელიც ყოვლის უკეთესად მეჭვენე-
ბოდა: ეზო-ეზო მოხეტიალე მუსიკოსად გავე-
დი; უბრალო აშუღთა და ქუჩის მომღერლებს
ქიშპოზა გავუწიე. ამ ოთხი წლის განმავლო-
ბაში მოსკოვისა, პეტროგრადისა, ცარსკოე

*) ეს წერილი დაბეჭდილი იყო „რუსულ უწყე-
ბათა“ („Рус. Вѣд.“) 19 5 წ. № 258-ში. რედ.

სელოსი, პეტერგოფისა და სხვა ქალაქთა ეზოებში ხეტიალის დროს შემთხვევა მქონდა ძალიან ბევრი რამ გავეგო და მომესინა, მაგრამ აქ ცოტაოდენის გადმოცემა მინდა.

ამ საქმის დაწყებისას დარწმუნებული ვიყავი, ბევრი შემთხვევებით რამ შემხვდებოდა; ბევრი ყურს აქცევი დამივლდა; ბევრი მომიხსენდა, მაგრამ ვერ შემთხვასებდა; ხშირად გულცივად მიმიღებდნენ, ამაწფოთებდნენ კიდევ, მაგრამ ვიმედოვნებდი—მუსიკაში ჩასახული, უმაღლეს გრძნობათა აღმძვრელი ძალია ხალხს ჩემთან მოიზიდავდა; და ჩემი სკრიპკა ხალხს მისცემდა უფრო მეტს, ვიდრე ხმაღაშლილი „შარმანკა“.

და ებოვე უფრო მეტი, ვიდრე ვეუქრობდი. თანდათანობით გაღვიძებულ ინტერესსაც ვხედავდი, ღრუბ თანაგრძნობასაც და, ხშირად, ცრემლებსაც ვამჩნევდი,—თუმცა, რაც აუცილებელი იყო, გულცივობასა და აღშფოთებასაც ვხვდებოდი. საკვირველი ის არის, რომ ამალღებულად პირველად მომექცა არა ის მდაბიო ხალხი, რომლისაგანაც მოველოდი!.. არა.

ერთ ეზოში ვუკრავდი და შემეწყვეტინა ვიღაცის ყვირილი:

— შენ, ეი, რა დაგემართა, რა ამბავია?!.

მოვტრიალდი. ჩემს წინ—წარმოსადეგი ვაჟაკი, ჩეკმებით, უბიჯაკოდ, ხელში კეტით...

— რაღა უკრავ? არ გესმის, შე მუქთამქამელა?!. გასწი აქედან, შე ჩერჩეტო...

და ხელის ღონიერი მოქრევით „სიხოიკა“ წამართვა.

— გავიგონე, ძვირფასო, მაგრამ მუსიკის ასე უცბად შეწყვეტა როდი იქნებოდა.

— შენთან ლაპარაკი არა მსურს. მოშორდი აქედან, სანამ ტვინი არ გადმოგანთხენინე. შე მუქთა ხორავ, მაწანწალავ, ემ საათში დარაჯებს დაუბახბე...

ქუჩის მოვაკრემ, რომელიც თურმე გარედან გვიყურებდა, შემდეგ შემატყობინა, რომ ის კაცი მეგზოვე კი არ იყო, როგორც მეგონა, არამედ პატრონი იმ სახლებისა, მილიონერი, რომელიც თავის სახლების ხელშეუხებლობას იცავდა.

ვერ ვიტყვი—ამ გვარი გულცივობა ბევრ-

ჯერ შემხვებოდეს, მაგრამ საქმის დასაწყისში უფრო ხშირი იყო, ვიდრე ბოლო ხანებში.

„ეზო-ეზო სიარულის“ პირველდაწყებით გაკვეთილებს „შარმანკა“-ს დამკვრელი ხმებთა მასწავლიდა. სამი დღის განმავლობაში სკრიპკის ბუღეს ატარებდა. მასწავლიდა, როგორ შეესჯლიყო, როგორ გაეგრებულიყო, ბედის მიერ მოცემული საჩუქრები როგორის გულცივთილობით მიმელო... ბევრს მის ნასწავლებს შევეთვისე, ბევრს ვერა...

ახლა კი მარტო, სხვის გაუცილებლად დავდივარ. მეგზოვეს განცხადებას: „ბატონო, აქ დაკვრა არ შეიძლება“,—ახლა ვუპასუხებ: ჩემთვის შეიძლება, მე ხომ „შარმანკის“ დამკვრელი არა ვარ.

მასხოვს, პეტროგრადში, ვასილიევის კუნძულზე, ზაფხულის ცხელ დღით, ერთ უზარმაზარ სახლის ეზოს მიმე მიმეღე ვუახლოვდებოდი. გავიგე თუ არა ჩვეულებრივი ჯარ შეიძლება, ავუსენი, რომ ჩემთვის შეიძლება, და ორმა მეგზოვემ შექქნა ბუბოა—შეიძლება, თუ არა?!

ამ დროს კარის მსახური ჩაერია:

— „ეგ შარმანაკ უკრავდა, ქალბატონმა ვერ მოითონია და სკრიპკის ხმას თავისი სიმღერა ააჟღერა... და მავს იმდენი ფული აჩუქეს, რომ მანათ ნახევარზე მეტი იქმნებოდა... მეგზოვები კი ამბობდნენ:

— ჩვენ კი სიხარულითაც მოვუსმენდით, მაგრამ სახლის პატრონი მკაცრია: იმ დღეს ერთი დამკვრელიც პოლიციაში გააგზავნიან...

— და მივტრია, დიმიტრი,—მოისმა სახლის პატრონის ფანჯრიდან მოსამსახურის ხმა,—გაუშვი, დაუკრას, ბატონი მაინც სხვაგან არის...

მცირე შიშისა და ყოყმანის შემდეგ შემიშვეს.

დაკვრა დავიწყე, მაგრამ მეგზოვები ვერ ისვენებდნენ: სმენაც უნდოდათ და სახლის პატრონისაც ეშინოდათ. და, გასაქირის თავიდან ასაცილებლად, ჩავიდნენ სარდაფში, სადაც შემებზე მოთავსდნენ და იქიდან მდუმარედ უსმენდნენ ჩემ პროგრამას, რომელიც კლასიკთა ხუთი ნაწარმოებისაგან შესდგებოდა. გავაოვე და სარდაფისკენ გაესწიე.

ორივე მეზობელ წამოღდა, მტკერის ჩამობერტყა დაიწყეს და ერთმა სთქვა: „სახურავზე ავიდეთ, იქა სჯობიან, არც მოვისვრებიოთ...“

— რად იპალებით? — შევეცდეთ.

— იმისთვის, რომ სახლის პატრონმა თუ მოგვისწრო, თითო მინათით დაგეჯარიმებს, და, შეიძლება, აღგილიდნაო დაგვითხოვოს, როცა დაინახეთ — რად შემოღებეთო... შენ ხშირათ მოდი ხოლმე და დასაშალოვ აღგიღს ყოველთვის ვიშოვით...

მასსოვს, ისევ პეტროგრადში, მაგრამ ამაზე შემდეგ.

ილიკო კურხული

ჩემს მასწავლებელს აღექსი ჭიჭინაძეს

ჩემო საყვარელო მასწავლებელო!

მამინ, როდესაც ზოგაერთი პირი ცდილობს, ჩირქი მისცნოს ჩემთვის შენს წმინდა და დაუფიქრარ სხელს, გულმა აღარ მომთმინა, გძინობამ იფუტქა და მინდა დაივიერო, მინდა შეეკას ვაუწო, რომ შენი მოწოდებებისათვის მუდამ საყვარელი მასწავლებელი იყავი; ხარ და იქნები და შენი სახელი ვოველთვის გულის ფიცარზე გავწერებ.

იღბუხის სწავტა მწვერვალს სეტყვას და წვიმას რას დააკლებს!

შენს სახელსაც ვერავინ ვერ შეაღაღავს და შენს სიყვარულს ვერავინ ვერ აღმოფხვრის ჩვენი გულიდან.

შენ ხარ სამშობლოს ორგული?

დკი; დმერთმა ამრავლოს ეველა შენისთანა ორგული ჩვენი ქვეყნისა.

ბავშვი ვიყავი, როდესაც შირველად შეტეხედი. შენმა დამბიერმა მოძურობამ, მამობრებმა მზრუნველობამ და სიყვარულმა მომხიბლა, მომხაჯადოვა და შემიყვარდა; შენს გულს — იქმდამი სიყვარულითა და მზრუნველობით სავსეს — ჩემმა პატარა გულმა სიყვარულით გასცა პასუხი და ბუნებრივთ დამყარდა ჩვენ შორის სულიერი კავშირი.

განგლო მრავალმა წყლმა. ხასღაცადა — შენ დაბერდი; მე — ბავშვს — ჭაღარა გამომერია; მაგრამ ეს სულიერი კავშირი, ეს სიყვარული უძველესი, უჭკნობი დარჩა.

და როდესაც ცდილობენ, შენ დაგამცროსონ, ჩირქი მოგცნონ, მინდა ვიფიქრო: ჩემს საყვარელს, ჩემს დაუფიქრარ მასწავლებელს ვინ დაამცნობს, ვინ გასწვინს? ბავშობიდან სწავლის დამთავრებამდე ბევრი მასწავლებელი გამომიცვლია და გულწრფელთ ვადარებ: უმეტესობა დამიფიქვნიას, ძვირათ თუ ვისიმე მოგონება ამიტოვავს გულს.

მხოლოდ შენ ვერაოდეს ვერ დაგივიწყებ, შენი მოგონება მუდამ ხსარებს ჩემს გულს და სიყვარულს ანგოველებს მისში.

შენ მასწავლებელი კი არ იყავი ჩვენი, შენ იყავი მზრუნველი, აღმზრდელი, დამრბელები, — ოცდა ოთხი საათი სულ ჩვენთანა ტრიალებდი და ზრუნვდი როგორც ჩვენი სულისათვის, ისე ჩვენი სოცლისათვის.

შენ გვიხერგავდი სიყვარულს მამულისადაც და გაგეთილებას შემდეგ, როდესაც მინდვრათა გაგასკერიებდი სურამში, ხელაფნურათ აღვიბედი ჩვენში ერთხელ გძინობებს.

შენ სად გეხსოვება ვოველივე ეს, მე კი დრმათ ჩამწვდ ვოველი შენი სიტუვ... და როდესაც გაძისანას: აღექსი ჭიჭინაძე ქვეყნის ორგულიაო, მინდა ვიფიქრო, ვუმტკიცდო...

მაგრამ რა ვამტკიცო?

ის რომ შენ ქვეყნის ორგული არა ხარ?

ეს ხომ შენი დამცირება იქნებოდა.

მარად შენი მოუფრული, შენს კალთაში აღზრდილა ივ. გომართელი

ბ რ ი კ რ ტ ი

ბიესა სამ მოქ. და ოთხ სურათად (გაგოძილება. იხ. „თ. და ც.“ № 8)

V

იბინივე, ილია, მარტის უფროსი, ბოქაული და სტრუნიკიბი.

(მარტის უფროსი, სახის სისტოკი გამომეტყველებით; წინ მოუძღვის. უკან მოსდევენ ბოქაული, ილია ლუკიბი, შემდეგ სტრუნიკიბი. მარდაზირ საუასობისთან მიფიქნ. სედრატას შიშისაგან ფერი მისდის, მაგრამ თავს იმაგრებს. ძაღლად მხიარულიბს და დამილით უმდბლეს საღამს ახლავს ვეღლას)

ხედ. კნიაზებს ეახლავარ, კნიაზებს! მე

და ჩემმა ღმერთმა მიახა, რომ იკადრეთ და თქვენი მობძანებით ჩემი საწყალი ღუქანი გააპატრონეთ.

ვახ. ივ. მე გაგაპატროსნებ, შე ავაზაკო, შენა!

სედ. ეე... რას დამცინით, კნიაზო! ავაზაკი—მე ვიცი, ხაზინა წვაილე აი!

ვახ. ივ. (შეუბღვეს) ჩვენ სამსახაროდ არა გვცალან, გესმის? Я тебѣ адамъ, рабѣиный.

სედ. (ჭსკვადვს საქმე ცუდად მიდის, მგანამ ცდილობს სუშრობაში გაატაროს) Какой я рабѣиный? ვის რა წავარავი. ერთი საწყალი კაცი ვარ და ჩემთვის ერთ ღუქმა პურსა ვჭამ.

ვახ. ივ. (გაჭოჭოვებულია) არა, როგორ გაბედე, როგორ, შე სა ოკეც, შენა!

სედ. რა გაბედე, კნიაზ?

ვახ. ივ. ერთი მითხარი, შე ავაზაკო, რათ გინდა ეს ღუქანი რომ გაგიღო?

სედ. როგორ თუ რათ მინდა! ვვაჭრობ, კნიაზ.

ვახ. ივ. (უფვირის) თუ სავაჭროდ გინდა, მაშ დღეს იღია ღუქიჩს რატომ ხორცი არ მიჰყიდე!

სედ. ვერ მივყიდე, კნიაზ, რა ვქნა, ილიყო ღუქოვჩის თავისთვის რომ ჰსდომებოდა—სულს არ დაუჭერდი.

ვახ. ივ. როგორ თუ თავისთვის! რას ჰქვიან თავისი და სხვისი! მყიდველი მოვა, უნდა მიჰყიდო საქონელი.

სედ. კნიაზ, დაბობს პოვარი ჰყავდა თან ხაზინი ილიკოს და ჩემი მიმეყიდნა, ხომ...

ვახ. ივ. (გაბრაზებულია) ხომ, ხომ, სთქვი ჩქარა თორემ კბილებს დაგამტრევე, мерзавець!

სედ. რა ვქნა, კნიაზ, ღიბაძეს ბოიკოტი აქვს გამოცხადებული და ვინც რამეს მიჰყიდის მოვკლავთო. მეც ერთი დღის ერთა ვარ, კნიაზ, და არ მინდა თავი გავიფუტო.

ვახ. ივ. მითხარი, ვინ გითხრა ვგენი, თორემ საუკუნოდ დაგაჩრდავ, აქაურ ჰაერს აღარ გაჩვენებ. მითხარი, ვინ გამოსცა ეს ბოიკოტი, ვინ არიან მოთავენი. მითხარი, თორემ აი ამ ხორცს ხომ ჰხედავ: ასე ჩამოგვიღებ

ჩანგალზედ იცოდე, თუ არ დამისახელებ იმ პირებს, ვინც გიკრძალავენ ღიბაძეზე სანოვანის გაყიდვას.

სედ. რა ვიცი, კნიაზ, ვინ დამისახელოთ, სად მოგებნო! რომელი სისქნო პოლიციის ძალი ვარ!

ილ. ლუკ. (სედრკას) მაშ ის რა იყო წელან რომ მიძღვედი ხორცს! ფული წინ რომ გამომართვი და მერე თავში მომახეთქე. (გასილ აფანხს) წარმოიდგინეთ, ვასილ ივანჩი! გირვანქაში ათ ზურს იღებდა. ოცდახუთ მანათიანი გამომართო და ხორცსაც მიწონიდა, რომ ამ დროს ვილაცქვს თვალი მოჰქრა და ფული თავში მომახეთქა.

სედ. არა, კნიაზის მზემ...

ვახ. ივ. (დაიფიქრებს) Довольно болтать! (ბოჭყულს) Выведите его на улицу и поставьте стражниковъ. (სედრკას) Я тебѣ покажу, мерзавець!.. (მაუბრუნდება მუჭურკეს) შენა, შენ რატომ არ მიჰყიდე ღიბაძის პოვარს პურა?

სან. არ შემძლიან, ბატონო!

ვახ. ივან. (შეუფვირებს) რატომ?

სან. მიტომ, ბატონო, რომ საერთო გადაწყვეტილება: ღიბაძეს, სანამ მუშგების მოთხოვნილებებს არ დააკმაყოფილებს, არავინ რა მიჰყიდოს. მეც ერთი საწყალი კაცი ვარ და მეშინიან, მაშ რა ვქნა?

ვახ. ივან. (გაცოფებულია) ვინ გადაგიწყვიტათ, ვინ მოგკათ თქვენ ეს უფლება, რომ ხალხი დაამშოთ. აწონე ესლავე და შენვე გაუზნავენ ბატონ ღიბაძეს, გირჩევნია!

სან. მე ვერც ავფონი და ვერც გაუზნავნი, ბატონო!

ვახ. ივ. (უფვირით) არ გაუზნავნი და ციხეში ჩავალბობ, შე მაშენიკო, შენა!

სან. მე ხელს ვერაფერს მოვიკლებ და თქვენ რაც გინდათ ის ქენით. აი, ეს ღუქანი და ეს თქვენ. ძალა თქვენ ხელშია და ყველაფერს იზნით. გინდათ სულ დაამტრიეთ.

ვახ. ივ. (გაყოფით იფიქრებს) Взять эту сволочь! (ბოჭყული გაიფანხს სანდრას და გადასცემს სტრაჟნიკს, რომელიც დაიქნებს სედრკასთან) Мерзавецъ, негодный! (ბოჭყულს) Берите стражниковъ и найдите у него

въ лавкѣ ящикъ, вынесите сюда, потомуъ возьмите у него хлѣбъ, а у этого мѣрзавца (სედრაკაზე სხენებს) мясо и наполните ящикъ. Възвѣсите и сочитайте сколько стоитъ, я заплачу. (ბოქაული ბრძანებისამებრ განსჯეულებას მოახდენს: სტრაჟნიკები კანონიტან დიდ უფოს, გაყვებენ ჰუნით და შემდეგ მთელს სოფლის ნაჭერს, რაც ჩანკაზე ჰქვიადა ჩამოადებენ და იმასაც იმ უფთა ჩასდებენ ჰურთან. მასრის უფროსი ამ დროს სწერს. სანდროს) შენ რა გვარი ხარ?

სან. ბუაძე, ბატონო!

ვახ. ივ. სახელი?

სან. სანდრო, ბატონო!

ვახ. ივ. (სედრაკას) შენი სახელი და გვარი?

სედ. სედრაკ პეტრუზი ტერ-ტიგრაინიან!

ვახ. ივ. Стражник!

სტრაჟნიკი. (ჩესტს აუღებს და გამოუჭიშება) Что прикажете, Ваше Высо-родіе.

ვახ. ივ. Повави сюда мушу.

სტრაჟნიკი. Слушаюсь! (გადას).

ვახ. ივ. მე თქვენ გარჩენებთ სერის; მე თქვენ გასწავლით, ბოიკოტი როგორი უნდა!

ილ. ლუკ. ვასილ ივანიჩ! მე მგონია, взять ихъ въ участоки და იქ კველაფერს იტყვიან.

ვახ. ივ. Разумѣется, возьму. უჩასტკა კი არა—ორივეს გავაკიბობრებ.

სედ. რათა, კნიაზ, რომელი აგრაბლენია გამოიკეთებია...

(კულისკებში ისმის ხმა:)

ივანიკა. მიეცა, შე კაცო, ქვე რავე მიმართე!

სტრაჟ. Скорей, скорей.

ივან. „სკარეი“ ქვე რავე პოეზლი კი არა ვარ!

VI

ივანივე და ივანიკა.

ივან. (გამოწმდება სტენაზე, ქუდს მოუხდის უეფლას და სალამს აძლევს) ბატონებს გამომარჯოს!

ბოქაული. შენ ეი, ეს ყუთი უნდა წაიღო. ხო შორევი?

ივან. კი, ბატონო! (თავისთვის) მაგისთანა იაშჩიკი კი არა, პარაოს მევიკიდებ რომ გაქირდეს. (სტრაჟნიკები ეხმარებან ივანიკას და ზურგზედ უდებენ უფოს. ივანიკა ტვინის გასწორებს და სედრაკას ჩუმიად) სედრაკ, ეს კი მეხი დაცემია ერთბაშთ გავიყლინა საქონელი.

სედ. დემერთა ნუ გამოგილიოს ამისთანა მეხი. (ვასილ ივანიჩი, ბოქაული და ილია ლუკაში ცაქვე დახმარებენ)

ბოქაული. ბაბ, რა ჰქენი მოიკიდე?

ივან. კი, ბატონო! (თავისთვის) ეს კი არა გინდა სედრაკაც წამოვასკუპო კურტანზე.

სედ. (დახლი ხმით) ხმა გაიქრე, შე ჩულიანო, თორემ ხომ არ გინდა სხვის ჯავრი შენზე ვიყარო!

ივან. (ბოქაულს) სად წავიღო, ბატონო?

ბოქ. ბატონ ლიპაძესთან, მაგრამ ჩქარა; გესმის?

ივან. ქვე რომელ ღიბაძეს ლაპარაკობთ? ილია ლუკ რომელსა და გიორგის. ხომ იცი ახლა?

ივან. ბოიკოტი ქვე რომ აქვსა გამოცხადებული?

ვახ. ივ. წაიღე ჩქარა, ნუ ყბელობ, თორემ ბოიკოს მოგცემ მე შენ!

ივან. (შეიშუშუნება) შე დალოცვილო, თუ არ გამაგებებთ—სად უნდა წვევილო?

ბოქ. როგორ ვერ გაიგე, შე ყრუ შენა! მდიდარი გიორგი ღიბაძე რომ არის!

ივან. ქარხანა რომ აქვსა?

ბოქ. ჰო, ჰო!

ივან. აჰ, იმსთან ქვე რავე წვევილებ, ბოიკოტი აქვსა! (აჭრავს მხარს და სწრაფად გადაივლებს იმის უფთს ჰურთი სავსეს)

ვახ. ივ. (აღიან გაჭაფრებული დაიყვირებს) Взять всѣхъ въ участоки!

ფ ა რ ლ ა
(შემდეგი იქნება)

გოგია

გამატეავეს კაცი!

(იმერული სენა)

დავსწყველი აწი და აღა გვევილი თი-
ატრში. იმე რა ჩემი სახეა თიატრში სიარუ-
ლი მოგესენებათ,

რაცა ოცდა ხუთ მანათს ვიღებ თვეში. ამ
ფულით სოფელში კოლმეილი მყავს სარჩე-
ნი და კოტ-კოტათ ვალსაც ქე ვიხდი, სი-
ყმაწვილენი აღებულს. რავაც ხელადე მან
ბევრი არ გადამჩრება თიატრში ფულის სახარ-
ჯველად. მარა ამ ჩვენ პეტრისა რომ ეცემო-
დეს ხორველა და გააჰიმიებდეს ფეხებს, სტო-
რა გითხრათ, მან გამეხარდებდა. იმე, ბატო-
ნო, ამიტყდა: „გინდა თუ არა წვილოთ თი-
ატრში, ამელამ ნამეტანი კი წარმოდგენაა“.

— კი რო იქნება ქე ვიცი, მარა სიღ
მაქ ფული, რომ ევილა ბილეთი?

— შე კაცო, შეიდი უშური რავა არსად
მოგეძებნება, რომ ეილო ბილეთი, „ზუბალო-
ვის“ თიატრში მან ეფია ბილეთებიო.

გული ქე მეუბნევოდა, ჰა, ნიკოია, არ
გაგიწყრეს ღმერთი და არ წახვიდე იქინეო,
მარა ბილეთების ეფობამ ამირია ქეჟა და გო-
ნება, გამევიკაზმე ჩოხა-ახალუხში, ვეიდე „ოტ-
პუსკი“ ჩემ ხაზინიდან და გავყე უკან პეტ-
რისას. მიველით „ზუბალოვის“ თიატრთან.
ხალხია იმდონი, რომე ჩემში ხატზე სალო-
ცავად არ შეიყრება. შეველით თიატრში, მი-
ველით კისაში... სადღა ბილეთებიო.. ბილ-
ეთის რამამალი აღარსადა სჩანს. რალა ექნათ
ახლა?... პავლიამ მითხრა:

— აქინა ერთ კაცს ვიცნობ და იმას
ექნება ბილეთიო. გაძვრა-გამოძვრა ხალხში
და მიწუტში წამომიყენა წინ ვინცხა შე-
გვრემანი, დაბალი

— რამდონი ბილეთა გინდათ? გვითხრა
იმან.

— ორიო, უთხარით ჩემნ.

— სამი მანათი ეღირებაო!.. შემაციენა
ტანში ..

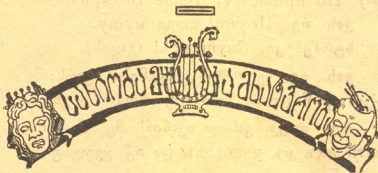
— შე კაცო, რაა მაგრე ძვირი?

— ასთეა, ბატონო, თუ არ გინდათ და
სხვას მიყიდი ოთხ მანათათაო!.. დავეძიკო-
დი... ბოლოს ამევიდე სამ მანეთიანი და მი-

ვეცი. მამცა ორი ბილეთი და საცხა გეპრა
ველარ გევიგე ვიფიქრე: „მ.ნათ ნახევარი თი-
თო ბილეთში მივეცი და საცა უკეთესი აღ-
გილია იქინა დამაჯენენ“ თქვა. დეირიქინა
ზარმა, შეველით შიდ და არ იტყვით საღ და-
გვაჯინე! ავგიყვანეს მალა და სახურაგის
ძირში ჩამოგვაჯინეს, ღამფებთან. შევრცხვი
კაცი!.. გამოვვარი გარეთ, ვეძებე ის შე-
გვრემანი, მარა ღმერთმა უშველა მას და არ-
სად შეგვხვდი, თვარა, რომ შეგმვედროდა, გე-
ფიცებით კახორის წმინდა გიორგის და ჩემს
უკატრულკაა ჯამ-პურქელს, სულ კბილებს
ჩოულეწვდი. ბევრი ვიყვირე, ბევრი ვეძებე,
აქეთ წვიცი, იქით ვეცი, მარა ველარაფრეს
გაგხდი.

ბატონო, ესაა კაცობა? კაცს სიღარიბე-
ში ამომდის სული, ერთხელ რაცხა უბედუ-
რად შევედი, ბილეთში მანათ ნახევარი გადა-
მაშვლიქეს და ისიც ქურთან მომქეს ბინა. არა,
ჩემო ბატონო: ეს ვერაფელი კი კაცობაა.
დევიწყველი აწი და ფეს აღარ შევდგამ თია-
ტრში.

გუგული

ავლაბრის პალას-თეატრში შაბათს 20/I 8.

დავითაშვილისა და გ. გუნისა მონაწილეობით, ი. კი-
ვიძის რეჟისორობით და არ. უმბრივის გამგეობით
სკენის მოყვარეთაგან წარმოდგენილი იქნა „დალა-
ტი“. მრავალი ხალხი დაესწრო.

სახალხო სახლში შაბათს, 20/II სკენის მოყ-
ვრეთა მიერ წარმოდგენილი იქნა „იმ.დის დაღუპვა“.

ნაკალადგვის თეატრში წრის გამგეობამ და
სკენის მოყვარებებმა ა გოგაშვილის რეჟისორობით
ელ. ჩერქეზიშვილის 30 წ. სასცენო მოღვაწეობის დღე-
სასწული გაიხიზადეს თვით მოღვაწესწაულის მონაწი-
ლეობით. წარმოადგინეს „ხანუმა“ 2-3 მოქ. და
„დღის ერთა“. დაესწრო აუარებელი ხალხი, ბევრი
უბილეთობის გამო უკუ მიიქცა. ელ. ჩერქე— წრის
გამგეობამ საჩუქარი მიართვა, უბანმა— ფული, სკენის
მოყვარეთ მიულოცეს. განი

გ. ი. ჩუბინაშვილის თაოსნობით კვირას, 21/II
სახალხო სახლში ფირად საყურადღებო დღა გაიმარ-

თა, ქართ. წარმოდგინეს „ბაიყუში“. თათრულად კომედია „ბუ ოლმასინ—ო ოლსუნ“, თარხ სიმღერა-დაკრით; შემდეგ კონცერტ-ცეკვა გამართა. სხვათა შორის იცეკვა ელ. ჩერქეზიშვილი. იმღერეს გ. ჩრებინაშვილი, ინაშვილი და სს. ერთმა არუსე ვაჩიკთხა სამი ლექსი თამარზე, შოთაზე და ვახტანგ გორგასანზე, რაიცა ძლიერ მოეწონა საზოგადოებას. საზოგადოდ დილა შინაარსიანი იყო და მრავალად შეკრებულ ხალხს ძლიერ მოეწონა, სასურველია, ასეთი დილი ბი დროგამოშვებით მიიწი იმართებოდეს ხოლმე.

ახალ კლუბში შაბათს, 20/II გაიმართა ე. ლორთქიფანიძის, ხოლო კვირას მ. კავსაძის კონცერტები. ორივე კონცერტს დიდძალი საზოგადოება და ესწრაფა და ორივე კონცერტით კმაყოფილი დარჩა.

ბ. ახსნიკილის და მ. ჯაბაურის სალიტერატურა დილა სახალხო სახლში გაიმართა კვირას, 14/II. I განკ. იოსებ იმედაშვილიმა გააცნო ხალხს „შრომის მოციქული—მუშა მგოსანი იოსებ დავითაშვილი“, II განკ. ი. თარალაშვილიმა, მ. ჯაბაურმა და ი. მინდიაშვილმა წარმოადგინეს ილ. პაეჭავაძის „კაცო ბლაღოაშვილი“, ხოლო III განკ. უმეტეს მუშახელოსნებმა წაიკითხეს საკუთარი ლექსები, აგრძელებთ თარხ დაუტრა საღირაშვილი. ხალხი მონაწილეთ მხურვავე ტაშით აჯილდოვებდა. — სე. თელი.

მიათრიაში პარაკეტს, 19/II ადგ. ს. მ. მოყ. წრემ გ. არაბიძის რეჟისორობით გამართა აკაკის საღმრთო, მგოსნის გა-დაცელებლის წლის თავის აღსანიშნავად. საღამო შინაარსიანი გამოდგა. ფარდის ახლის დროს სცენაზე გამოჩნდა აკაკის სურათი მწვენით შემოქმედი და მოწაფე ქალ-ვეთა გუნდმა შესანიშნავად შესარულა ჰიმნი „მოაწმიდა“ სან. კავსაძის ლოტბარობით. შემდეგ ალ. წერეთელმა წარმოსთქვა სიტყვა აკაკის პოეზიის შესახებ, რომელიც საზოგადოებას ძლიერ მოეწონა; მან მოკლედ და მკაფიოდ დაახასიათა აკაკის შემოქმედება. დასასრულ შემეხა 19 თებერვლის მწრწმუნეობას (რომელ დღესაც შემთხვევით გაიმართა საღამო): როგორ შესტრფოდნენ და უმღეროდნენ ამ სანატარო, მომონის ბორკილია დამსხვრევის დღეს ზეინ ბუმბერაზი მგოსნები აკაკი და ილია. ეს ნაწილი ისეთი აღტყენებით დაბოლოვდა, რომ საზოგადოებაში დიდი ტაშის ცემა გამოიწვია. ამის შემდეგ დასდგეს აკაკის „ბუტიაობა“, რომელმაც გვარინანდ ჩაიარა, და ცოცხალი სურათები: ნინო, ქეთევან, თამარი და მიჯაჭული ამირანი. როდესაც სცენაზე გამოჩნდა ცოცხალი სურათი „ნინო, ქეთევან და თამარი“, შორიდან წყნარად მოიხსილა „დღეად ლეთისაო“, რაც შესანიშნავ ილიუზიას ჰქმნიდა. ბოლო განყოფილებაში ისევ ქალ-ვეთა გუნდმა შესარულა: „გაზაფხული“, „სულკო“ და სს. „სულკო“ საზოგადოებამ გაუმეორებია.

საქორთა აღინიშნოს შემდეგეც: ალ წერეთლის შემდეგ სცენაზე გამოვიდა სტუდ. ჯ—რბიძე, თვისი

სურვილით, და ორიოდე სიტყვა და ვილაცის ლექსი წარმოსთქვა; რა მიზანი ჰქონდა ან რა დამოკიდებულება ამ სიტყვას, ლექსს და აკაკის ერთმანეთა შორის, ან რის მიანაწავებდა?—ყველასათვის გაუგებარი დარჩა...

საზოგადო. ბას თეატრის დარბაზი ვერ იტევდა და ნასიამოვნებები დიამალა. — ჯ—ბა

დ. ხაშურში ხუთშაბათს, 18/II ხაშურის ქართ. დრამ. წრემ სუკეთესო ძალთა მიანაწავებით, ადგ. კორძაძის რეჟისორობით წარმოადგინა ისტ. დრ. ზმარუნა. ზეესს მოუშადაკედობა ეტეობად. ად. ქუთათელაძემ (ხეცრო დელა ვაღე) რამის ელმის ტიპი დასწლოვებით განასახეა, როდის ცოდნეც ეტეობად. მარ რეჟისორად კარგი იქნებოდა როლი რამ შე-სწაღა და მეტი დრამატული უნარი დაცხურათებინა ეტეობით დაწამებულ მანის სუფილ მდგომარეობა. მარუნა—თინათინ აბაშიძის ქაღის როლი გამოვიდა ნიჭიერი სცენის მოყვარესო. ფეო ბახტაძე, რომელმაც სრულის გრძობით დასწურათა უცხო ქვეყანას მოფე ქართული ქაღის სუფილი ტანჯვა. ქანი ბახტაძე ეს შესამედ გამოდას ხაშურის სცენაზე და მიუხედავად ხანმოკლე მუშაობის ხაშურის ქარ. დრ. წრეში, მყოფებელის ჰატეისცემბ და სიყვარულიც დაი-სახეა. მოძღვრის როლი მოისუსტებდა მ. კვდააშვილი. გათათრებულ ქართულში—ისიშიად ბეგში არა უშაღდა ს. დეგარბაძის, როლი იფინა. ამ სცენის მოყვარეს მხოლოდ დიქტეა არ უგარტა, და ყველა დრამატული როლს ერთის სა-ზომით ასრულებს სოლომე. ად. კორძაძემ შუახს როლი კარგთ შესრულა, მხოლოდ სიამკარე აკლდა. დანახენინა: ბ.ბ. ორჯონიკიძე, სილაქი, მესი და სს. ზეესის მოყვარეობას ხელს უწყობდნ. ხაშურის თეატრის ერთი დიდი ნაკლ-თაცანი ისეგა, რომ მისახიობას ხმზე ადრე მა-ურებელი მიაკარხის სიტყვებს გებულობს, რაც უკმაყოფილებას იწვევს. საღხი საშუალოთ და-ქსრო, რადგან ამ დღეს რბინის ტვის საკრე-ბულითიგ ფეო სდაამო. წრემ ორი კვირით შეს-წვეტა მუშაობა, დიდმარჩეს გამო.

ნიკო გურული

ბროზნში 9 იან. გოცირიძის და ქელოძის მო-ნაწილეობით ადგილობრივმა სცენის მოყვარებმა წარ-მოდგინეს „დამა“. წარმოდგენამ დიქტალი საზოგ-დოება მოიხილა—ქართველები და სომხები, იყენენ რუსებიც. წარმოდგენამ მოლოდინს გადააჭარბა: კარ-

გი იყო, როგორც სცენაზე პირველად გამოხედილი, ქ-ნი კერძოდ (მარინე); მართლად არტიტიულად შეასრულა ოტის როლი კ. ტეილიმ, ხოლო თუ ბ-ნი გოციონი მართლაც მსახიობია—მეტი მითითებებია: მხოლოდ პირველ სცენაზე იყო კარგი, ციხეში კი ისუსტა. საუცხოვო იყო აღმავალი ორლის აღმასრულებელი. დანარჩენები ხელს უწყობდნენ, მაგარა ბუნებრივი მაინც არ იყვნენ. შემოსავალი 300 მანაომდე იყო და კერძო ხასიათი ჰქონდა: უფრო „არტიტი“ სასარგებლოდ. ურავო არ იქნება, თუ კიდევ გამართვენ წარმოდგენას—შემოსავალი საქველმოქმედო საქმეს მოახმარონ. თითქმის ყველა კუთხის ქართველი ემზარებიან ჩვენს საზოგადო საქმეებს და ნუ თუ გროხის ქართველობა უკან უნდა ჩამორჩეს და თვის წლილი სატყვენი საქმეს არ შეაწიოს!

ა. ქ.

ბათუმის სცენის მოყვ. წრემ თვისი დაუღალავი შრომით უკვე ხალხის ყურადღება მიიპყრო. მოიწვია ჯამაგირიანი რეჟისორი (ა. ჯაყელი) და სისტემატიურად სახალხო წარმოდგენების მართვა დაიწყო. დასდეს: „მუშევარნი“, „რაღ ვინახან. ვლარ ხანაჯ“. „იუღას ამბორი“ და სხ. კვირას, 31/1 წარმოადგინეს ს. ირეთელის მიერ გადმოკეთებული 4 მოქ. დრ. „სოფლის გირები“, ს. ხურციდის მონაწილეობით. პიესა სათაღად გვიჩვენებს, როგორ ტანჯვა-წვალებაში უზღუნათ სახალხო მასწავლებლები პროფინის მიღებას. კარგები იყვნენ ა. ჯაყელი (სპ. მკირი), ფ. ლომინაძე, (ანიკო), ავალიშვილი (სპირიდ. დედა), ა. ილიაერი (ირაკლი) ცოტა მოისუსტება. ი. ცეკლაძე (გოგია) უკეთესი იქნებოდა, გურული—იმერული კი—ლო ურთიერთში რომ არ აერია. სრული შეგნებით ასრულებდა ტარეგლ მკლავების როლს ს. ხუციძე, მხოლოდ ახვანება არ უწყობდა ხელს, რომელსაც ამ როლში მთავარი მნიშვნელობა აქვს: მოქიფე თავადენი მასზე მალღები მოსჩანდნენ. სხვანი თითქმის ყველა-ნი თავის როზე იყვნენ. საერთოდ წარმოდგენამ კარგა ჩაიარა, დამსწრენი კმაყოფილი დარჩნენ. მიუხედავად ცუდი ამინდისა, წარმოდგენას ხალხი ბევრი დაესწრო.

M. D.—li

წვრილი ახგებნი

◆ **არმაზიზმი** ამ მოკლე ხანში გაიმართება წარმოდგენა, დაიდგება 3 მოქ. პიესა „ყახალი არსენა“ და „პუჟის“ მკერს“.

◆ **ვეფხისტყაოსნის** ათი კარი, კ. დ. ბოლომონტის მიერ რუსულად თარგმნილი, მთარგმნელი წინასიტყვაობით ცალკე წიგნად იცემა მოსოვეში ცნობილი მეწიგნე საგაშნიკოვეტის ფირმის მიერ.

◆ **ძარბ. სიბჰ. ძაპ. საზ-ის** წლიური კრება გაიმართება დღეს, 25/II სამეურნეო ბანკის დარბაზში, დღლით.

◆ **მხატ. დ. შვპარდნაძის** თაღლიბით 17/II

შესდგა ქართველ მხატვართა კრება გ. დ. ჟურულის თავმჯდომარეობით მხატვართა კავშირის დასაარსებლად კრებამ გან ხილა თვით ლ. შვეკარდნას მიერ შედგენილი წესდება წესდების ნაკთა შესავსებლად აირჩიეს კომისია (ეჭ. თ. ყაიშილი, ალ. ყანელი, გ. დ. ჟურული, დ. შვეკარდნა და ი. გოგოლაშვილი).

◆ **ქ. თ. შპს. თბარძიშვილი**, ქართული თეატრის ერთი ძველი მოღვათეაგანი და სახალხო პიესების მწარალი, უცრად გარდაიცვალა ახალ ქალაქში. დაწვრილებით შემდეგ.

◆ **ი. ზარდალიშვილის** ბენფისი ბაქოში („სიმინჯე“) ნამდვილი დღესასწაული იყო. დაესწრო აუარბელი საზოგადოება.

◆ **სასტუმრო „როსა“** პატრონმა ნ. გ. სიხარულიძემ ორი პრემია დანიშნა—ეროვნული მუსიკის (ჩონგურ-ქიანურის) მცოდნე-მოყვარულთა წასაქმებლად შეგროვება გამართება ოზურგეთში.

◆ **შალვა დადიანის** ბენფისის ქუთაისში აუარბელი საზოგადოება დაესწრო, მსახიობს მადლობა გადაუხდა და საუქრებები მართა.

◆ **ძარ. დარბ. დახის** მსახიობებმა საღიღარ-ხოდ ამხანაგობას შეადგინეს.

◆ **დაუბაბი აპარო ჩხიძე** ფილტვების ანთებით ავად გახდა. ექიმთა ცნობით, მდგომარეობა საშიშია.

◆ **გოგსანი ს. აბაშვილი** ამ კვირა სოხუმში მიღის სანატორიუმში დასაწალად.

◆ **რუსთა მფხარის** ტურფრევის რომანი „რუდინი“ ქართ. სთარგმნა სტუდ. ალ. გვეტაძემ.

◆ **ძარბ. კულტ. მოქ. საზ-ის** წლიური კრება, რომელიც 28/II უნდა გამართულიყო, შემდეგისათვის გადაიდო, რადგან ანკარის მიდებულა ვერ მოესწრო.

◆ **მოკლე ხანში** ქართ. კულ. მოყვ. საზ-ის კრებაზე წაიკითხავენ: 1) დეკ. 5. ნაიძე—„ზოგიერთი ადამ-ჩვეულება ქიზიყ-კახეთში“ და 2) ია კარგარეთელი—„ქართული ენის სიმღიღივ სამუსიკო ტერმინებით“.

◆ **მწერალ-მსახიობს** გ. შალივაშვილს ობ. სემენარაის მოწაფეთა ურთიერთ შორის შეგროვილი ფული გაუგზავნეს და უსურვეს ჭკპა განკურნება.

◆ **ახალი წინაშე:** 1) „სხივი“, ლიტერატურულ-მხატვრული კრებული, შეიცავს მ. ბოჭორიშვილის, ნ. მიწიშვილის, ე. მუმლაძის, ია ეკალაძის, ჩხარუხაძის და მ. ტაბიძის მხატვრულ ნაწარმოებთ. კრიტ. წულ მიმოხილვას: ლოა ა. შენგელიას „ლიტერატურულ შენიშვნებსა“ და გიგოს „სიმბოლოსს“. ამავე კრებულშია გიგა ჯუღელის ნაწარმა ნაწვეტები. წ. გინი ფართე ზომისაა, 173 გვ. საშუალო ქალღმრუდზე დაბეჭდილი და ღირს 1 მ 2) 5. ყიფიანის „სინაზია“, ი. გრიშაშვილის გამოცემა, 16 გვ. 10 ქ. და 3) იასონ კერესელიძის გამოცემა: ა) ალღად ქეთულეთი, პოემა ვაჟისა, 32 გვ. 10 ქ. ბ) „სამაყული მოთხრობანი“, მ. მგალობლიშვილისა 96 გვ. 20 ქ.

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

„სახალი კლუბი“

ერთი კვირის პროგრამა 29 თებ. — მარტ.
ორშაბათი — სინემატოგრაფი, სიმებიანი ორკესტრი.

სამშაბათი — ქართული ოპერეტკა, (უფსოდ).

ოთშაბათი — სინემატოგრაფი, სიმებიანი ორკესტრი.

ხუთშაბათი — ქართული წარმოდგენა, (უფსოდ); სახმედრო მუსიკა.

პარაკვი — სინემატოგრაფი, სიმებიანი ორკესტრი.

შაბათი — ქართული დრამატული საზოგადოების საღამო.

კვირა —

დასაწყისი: კონცერტების საღამო. 9 სათ., წარმოდგენისა და სინემატოგრაფი. საღ. 8 ს. შესასვლელი ფასი ჩვეულებრივია, მხოლოდ სპეციალურად და შაბათის იღიან: მანდილოსნები და სტუდენტები (ფორმაში) 6 წ. მამაკაცისა 1—06 კ.

სახალხო ფურცელი

სურათებიანი დამატებით ვაზეთი ღირს წლ. 9 მ. 50 კ. ნახ. წლით 5 მ., სპი თვ. 2 მ. 50 კ. თვით 90 კ.

წაიურა ხელის მომწერლის მიღებებს პრემიას, თხოვლებს თანამედროვე სივლით-მოაღიტიკურ ერკე. მადგომარ. შესახებ.

თხოვლების დაწერაში მონ. იღებენ.

კ. აბაშიძე, ი. გვედუაშვილი, გ. გველესიანი, გ. ლასხიშვილი, გ. მაიაშვილი, გ. რუხილაძე, გ. ქიქოძე, ს. ფირცხალავი, თ. ლომიძე და ა. ჯაფარიანი.

მისამ.: თბილისი, „სახალხო ფურცლის“ რედ. აქ., სახალხოს ქუჩა, სარაჯიშვილის სახლი № 6.

მიმღება ხელის მწერის 1916 წ. სალიტერატურო, სახალიტურ და სამეცნიერო ფურცლები, რომლებიც გამოვა ორკვირისაში ერთხელ რომანოზ ფანცხავას რედაქტორთაგან, ფურცლებში სალიტერატურო ძეგლები თანამშრომლებს წაიურად: 5 მ., სახეურად წლით 3 მ., სამთ თვით 1 მ. 50 კ. თეურად 50 კ. ფურცლის გადახდა წაიურ ნაწილად მუქად მისაღებ მწერის დროს 3 მ. მისველ ამრის 1 მ. და ხორციელ იქნის 1 მ.

წილი უნდა გამოეცხადოს ამ მისამართით: კუთას. რომანოვი სვრიდ. ნაიხავა.

ფურცელი უნდა გამოეცხადოს ამ მისამართით: კუთას. რომანოვი სვრიდ. ნაიხავა.

თანამედროვე კვირა

ვაზეთი ღირს როგორც თფილისში ისე პროვინციაში მთელი წლით 8 მან., ნახევარი წლით 4 მან. 50 კ. ერთი თვით 90 კ. ვაზეთის ფასისთვის მომწ. წინააღმდეგ უნდა გადაიხ. ნისიით არავის გაეგვანებება.

ფოსტით ხელის მომწერლებმა ფული შეიძლება დაუხადონ უნდა გამოეცხადონ: **Тифлисы, поч. ящ. № 199 Власію Маланіевичу Бохохадзе.** თფილისის ხელის მომ. ფული უნდა შემოიტანონ კანტორა „განათლებაში“ ოლგის ქუჩა № 6 მომავალ წლის მომწერლებს კანტორა უმოკრინოდ ნაღდ სთხოვს ფული 20 დეკემბრამდე შემოიტანონ.

„განათლება“

ფურცლები-ვაზეთების კანტორა ქ. თბილისში ოლგის ქუჩა № 6. კომპლექსი აგებულებს: „თეატრი“ და „ცხოვრება“, „თან. კვირა“, „მეც. მათემატიკა“, „საქართველო“, „Тифлисский Листок“, „Русское Слово“, „ქორაზონი“, კლდის კაფუნდები და სხ. და სხ. ქართული წიგნები. ფულითა და სხვადასხვა სახის წიგნების შეძენა ადრესით: Тифлисы, почтовый ящик № 96, С. Таварткиладзе.

გამართულია ხელის მოწერა

კიკნა-შუაშვილის

პოემებისა და რჩეული ლექსების კრებულზე, რომელსაც დაერთვის სურათი, ბიოგრაფია და კასტარქის გრატიული წიგნი. ხელის მოწერა შეიძლება ჩვენს რედაქციაში.

ნომრები „პროკრა“

ახლად შეკრებულს, საფეხბოვად მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალოქის სუფაქსს. კორონციოვის მეგლით ნომრები ოთხი აბაზიდან. ნომრებში სამზარეულო, ცხელი და ცივი წყლით (დუში და აინა) თბ., მიხ. პრ. № 3. ტელ. 13—14 (წ)

სცენის მოყვარე-მუშაკთა სასურაღდებოდ:

И. Т. Полумордановъ.
Списокъ пьесъ
На грузинскомъ языкѣ.
назрѣнъ въ представл. на сценѣ. Маяк. Ирал. ц. 40 коп.
Тифлисы Цензурный Комитетъ

Donateloeno Voennoy Cenzuroy სტამბა „სოციალიზმი“

„აგლავბარი. თეატრი კასპისი.“

დიდმარხვის სეზონი
წარმოდგენა № 2.

სამზაბთოს, 1 მარტს, აგლავბარ ქართ. სსს.
წარმ. მმართვე. წრის სტენის მოყვარეთა ამხანა-
გობის მიერ მსახიობთ ვ. გამყრელიძის მონაწ.

წარმოდგენილი იქნება დღე. ერისთავის ცნობილი
ისტორიული დრამა 5 აქტქედ. და 6 სურათად

დასწევინა სწრაფ სიღამოს, 8 საათზე.
ადგილებს ფასი 20 კ. დღან 1 მ. 50 კ მდე.
რადგანც ზოგიერთნი მოტრუებით ხელზე ჭეი-
დობნ ბილეთებს, ამიტომ მატყუვრემულ საზოგადო-
ების სურუადღებოდ განხადებთ, რომ ჩუენი წარ-
მოდგენის ბილეთები გაიუიდება მხოლოდ თუბტ-
რის კასპში.

რეჟისორი ი. ტივიძე. გამგე ა. უმბრიცი.

სამეზობლო

Открыта подписка на 1916 г.

(Годъ изданія восьмой)

на газету

„ЗАКАВКАЗСКАЯ РѢЧЬ“

Подписная цѣна

Для иногородныхъ подписчиковъ:

12 м.	11 м.	10 м.	9 м.	8 м.	7 м.	6 м.	5 м.	4 м.	3 м.	2 м.	1 м.
10 р.	9р.50к.	9 р.	8р.50к.	7р.50к.	6р.50к.	6 р.	5 р.	4 р.	3 р.	2 р.	1 р.

Для городскихъ подписчиковъ:

12 м.	11 м.	10 м.	9 м.	8 м.	7 м.	6 м.	5 м.	4 м.	3 м.	2 м.	1 м.
8 р.	7р.50к.	7р.25к.	6р.75к.	6р.50к.	5р.50к.	5 р.	4р.25к.	3р.50к.	2р.75к.	2 р.	1 р.

За-границу вдвое больше городской.

Контора изданія проситъ **ЗАПИСЫВАТЬСЯ** на газету, особенно **ИНОГОРДНЫХЪ, СВОЕВРЕМЕННО,** чтобы возможно было заблаговременно заготовить адреса.

ПЛАТА ЗА ОБЪЯВЛЕНИЯ: строка петица впереди текста—15 к., послѣ текста—10 к. Извѣщеня о арѣдлшахъ впереди текста—20 к. Перемяна адреса съ городского на иногородный 75 коп., съ иногороднаго на иногородный 50 коп. Объявления вѣдъ предѣла Кавказа впереди текста—24 коп., позади—12 коп.

Подписка принимается съ 1-го по 1-е число каждаго мѣсяца

Гербовый сборъ за подписку 5 к. взимается особо.

Подписка марками не принимается.

Контора газ. „Закавказская Рѣчь“ открыта отъ 10 до 3 ч. 30 м. дня и 7—8 ч. веч.

АДРЕСЪ: Тифлис, редакция газеты „Закавказская Рѣчь“, Дворцовая ул., д. Д. З. Сараджева. Для телеграммъ: Тифлис, „Закавказская Рѣчь“.

Траурныя объявленія принимаются въ конторѣ редакцїи до 3 ч. дня по 5 р., послѣ 3 ч.с. съ типографїи „Соранпъ“ (на Мадатовскомъ стровѣ, № 1) на 1 р. дороже.

Редакторъ кн. К. П. Тумановъ.

Издатель Э. Д. Горделадзе.